

NORVEGIJOS KARALYSTĖS
(toliau – Norvegija)

ir

LIETUVOS RESPUBLIKOS
(toliau – valstybė paramos gavėja)

(toliau kartu – Šalys)

SUSITARIMO MEMORANDUMAS DĖL
2004–2009 METŲ NORVEGIJOS FINANSINIO MECHANIZMO, NUSTATYTO PAGAL
2003–10–14
NORVEGIJOS KARALYSTĖS IR EUROPOS BENDRIJOS SUSITARIMĄ
DĖL 2004-2009 METŲ NORVEGIJOS FINANSINIO MECHANIZMO,
ĮGYVENDINIMO

KADANGI nuo 2004 m. gegužės 1d. įsigaliojo 2003 m. spalio 14 d. Susitarimas dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos dalyvavimo Europos ekonominėje erdvėje (toliau – EEE plėtros susitarimas);

KADANGI 2003 m. spalio 14 d. Norvegijos Karalystės ir Europos bendrijos susitarimas dėl 2004–2009 metų Norvegijos finansinio mechanizmo (toliau – Susitarimas) nustato finansinį mechanizmą kurį taikydama Norvegija prisidės prie ekonominių ir socialinių skirtumų mažinimo Europos ekonominėje erdvėje (toliau – Norvegijos finansinis mechanizmas);

KADANGI EEE plėtros susitarimas ir Norvegijos finansinis mechanizmas sustiprins Norvegijos ir Lietuvos tarpusavio ryšius ir suteiks abipusės naudos jų gyventojams;

KADANGI glaudžiu Norvegijos ir Lietuvos Respublikos bendradarbiavimu bus prisidėta prie stabilios, taikios ir klestinčios Europos, pagrįstos geru valdymu, demokratinėmis institucijomis, teisės viršenybe, pagarba žmogaus teisėms ir tvaria plėtra, kūrimo;

KADANGI Šalys, siekdamos užtikrinti veiksmingą Norvegijos finansinio mechanizmo įgyvendinimą, susitaria sukurti bendradarbiavimo sistemą;

NUSPRENDĖ sudaryti šį Susitarimo memorandumą (toliau – SM):

1 straipsnis

(Tikslai)

Pagal Norvegijos finansinio mechanizmo susitarimo 1 straipsnį siekdama prisidėti prie ekonominių ir socialinių skirtumų mažinimo Europos ekonominėje erdvėje, Norvegija nustatė Norvegijos finansinį mechanizmą. Šio SM Šalys įsipareigoja atrinkti ir finansuoti tuos projektus, kurie prisidėtų prie šio tikslo siekimo.

2 straipsnis

(Teisinė sistema)

Šis SM, sudarytas tarp Norvegijos ir Lietuvos Respublikos, suprantamas taip, kaip nurodyta šiuose dokumentuose, kurie sudaro Norvegijos finansinio mechanizmo teisinę sistemą, ir pagal jų sąlygas:

- 2003 m. spalio 14 d. Norvegijos Karalystės ir Europos Bendrijos susitarimas dėl 2004–2009 metų Norvegijos finansinio mechanizmo (toliau – Susitarimas),
- Norvegijos finansinio mechanizmo įgyvendinimo taisyklės ir procedūros (toliau – Taisyklės ir procedūros) ir vėlesni jų pakeitimai. Norvegija Taisyklės ir procedūras patvirtina remdamasi Norvegijos finansinio mechanizmo susitarimo 8 straipsniu,
- paramos susitarimai, kurie tarp Norvegijos ir valstybės paramos gavėjos bus sudaromi dėl kiekvieno projekto atskirai.

3 straipsnis

(Finansinė sistema)

1. Pagal Susitarimo 2 straipsnį Norvegija Norvegijos finansiniam mechanizmui skiria 567 mln. EUR – kasmet nuo 2004 m. gegužės 1 d. iki 2009 m. balandžio 30 d. imtinai išmokės po 113,4 mln. EUR dalį.
2. Pagal Susitarimo 5 straipsnį per 1 dalyje nurodytą laikotarpį Lietuvos Respublikai iš viso skiriama 40 257 000 EUR.
3. Pagal Susitarimo 8 straipsnį Norvegijos finansinio mechanizmo valdymo išlaidos bus dengiamos iš pirmiau nurodytų sumų. Išsamesnės nuostatos išdėstytos Taisyklėse ir procedūrose.
4. Pagal Susitarimo 6 straipsnį siekiant bet kurios valstybės paramos gavėjos prioritetiniams projektams perskirstyti nepanaudotas laisvas lėšas 2006 m. lapkričio mėn. ir 2008 m. lapkričio mėn. bus atlikta peržiūra.

4 straipsnis

(Pareigos ir atsakomybė)

1. Norvegija lėšas skiria Lietuvos Respublikos pasiūlytiems reikalavimus atitinkantiems šio SM 6 straipsnyje išvardintų prioritetinių sektorių projektams, dėl kurių buvo sutarta Norvegijos finansiniu mechanizmu.
2. Valstybė paramos gavėja užtikrina visišką Norvegijos finansinio mechanizmo remiamų projektų bendrą finansavimą.
3. Norvegijos užsienio reikalų ministerija administruoja Norvegijos finansinį mechanizmą. Sprendimus dėl finansinės paramos suteikimo pagal Norvegijos finansinį mechanizmą priima Norvegijos užsienio reikalų ministerija..
4. Norvegijos užsienio reikalų ministerijai padeda EEE ir Norvegijos finansinių mechanizmų valdyba (toliau – FVM). FVM yra ryšius palaikanti institucija, atsakinga už kasdienes EEE ir Norvegijos finansinių mechanizmų operacijas.
5. Lietuvos Respublika įgaliojo Finansų ministeriją veikti savo vardu kaip savo nacionalinę koordinavimo instituciją. Ji yra ryšius palaikanti institucija, visiškai atsakinga už Norvegijos finansinio mechanizmo veiklos Lietuvoje administravimą, įskaitant finansinę kontrolę ir auditą. Jos valdymo struktūra pateikiama A priede.
6. Finansų ministerija yra atsakinga ir atskaitinga už projektų identifikavimą, planavimą, įgyvendinimą ir priežiūrą, taip pat už Norvegijos finansinio mechanizmo lėšų naudojimą atsižvelgiant į Taisykles ir procedūras. Ji rengia FVM šių veiklos rūšių ataskaitas. Apie bet kokius netikslumus nedelsiant pranešama FVM. Lietuvos Respublikos Valstybės kontrolė vykdo nepriklausomą kontrolę.
7. Paprastai projektų paraiškos priimamos skelbiant atvirus konkursus.
8. Finansų ministerija užtikrina, kad projekto teikėjai būtų visiškai pasirengę ir sugebėtų sėkmingai įgyvendinti projektą.

5 straipsnis

(Kasmetiniai susitikimai ir ataskaitos)

1. Siedamos užtikrinti veiksmingą Norvegijos finansinio mechanizmo įgyvendinimą Šalys susitaria rengti kasmetinius Norvegijos užsienio reikalų ministerijos ir koordinavimo institucijos susitikimus. Koordinavimo institucija susitikime pristato metinę ataskaitą, kurioje, be kitų dalykų, dėmesys atkreipiamas į:
  - pažangą, padarytą siekiant bendro Norvegijos finansinio mechanizmo tikslo,
  - pažangą, padarytą identifikuojant projektus valstybėje paramos gavėjoje,
  - vykdomų projektų įgyvendinimo ataskaitą pagal patvirtintus kriterijus,
  - finansinę pažangą, susijusią su išipareigojimais ir išmokomis,
  - kitų metų intervencijos sritis ir priemones.

2. Šiuos susitikimus rengia Finansų ministerija, padedama FMV. Europos Bendrijų Komisija gali būti pakviesta stebėti minėtus posėdžius.
3. Susitikimų diskusijų protokolus rengia Finansų ministerija.
4. Pirmasis susitikimas vyksta ne vėliau kaip po vienerių metų po šio SM įsigaliojimo.

6 straipsnis

(Prioritetiniai sektoriai)

1. Pagal Susitarimo 3 straipsnį dotacijos skiriamos tų pačių sektorių projektams, kaip ir pagal EEE finansinį mechanizmą, tačiau prioritetas teikiamas šių sričių projektams:
  - Šengeno *acquis* įgyvendinimas, nacionalinių Šengeno veiksmų planų rėmimas, taip pat teismų sistemos stiprinimas;
  - aplinka, be kita ko, stiprinant administracinius gebėjimus įgyvendinti atitinkamą *acquis* ir investuoti į infrastruktūrą bei technologijas, pirmenybę teikiant miesto atliekų tvarkymui;
  - regioninė politika ir bendradarbiavimas abipus sienos;
  - techninė pagalba, susijusi su *acquis communautaire* įgyvendinimu.
2. Akademiniai tyrimai gali būti remiami, jei jie numatomi viename arba keliuose prioritetiniuose sektoriuose.

7 straipsnis

(Programavimo sistema)

1. Siekiant užtikrinti veiksmingą Norvegijos finansinio mechanizmo lėšų naudojimą ir nepažeidžiant 6 straipsnio, išskirtinis dėmesys skiriamas intervencijos sritims, nurodytoms šio SM B priede pateiktoje programavimo sistemoje.
2. Šis priedas patikslinamas 5 straipsnyje minėtuose kasmetiniuose susitikimuose.

8 straipsnis

(Konkrečios paramos formos)

1. Atsižvelgdamos į 6 straipsnyje nurodytus prioritetinius sektorius ir išskirtinį dėmesį skirdamos 7 straipsnyje minėtoje programavimo sistemoje nurodytiems prioritetiniams sektoriams, Šalys susitarė, neviršydamos 3 straipsnyje minėtos paramos sumos, nustatyti C priede išvardytas konkrečias paramos formas.
2. Šalys sudaro paramos susitarimus, nustatančius konkrečios dotacijos skyrimo sąlygas.
3. Šis priedas patikslinamas 5 straipsnyje minėtuose kasmetiniuose susitikimuose.

9 straipsnis

(Prieiga prie informacijos ir jos kontrolė)

Norvegijos užsienio reikalų ministerija, Norvegijos generalinio auditoriaus tarnyba ir jų atstovai turi teisę atlikti projektų techninį ar finansinį tyrimą arba prireikus – projektų planavimo, įgyvendinimo, priežiūros ir lėšų naudojimo patikrinimą. Lietuvos Respublika suteikia visą reikiamą pagalbą, informaciją ir dokumentus.

10 straipsnis

(Koordinavimas)

Lietuvos Respublika ir FMV glaudžiai bendradarbiaudamos koordinuoja Norvegijos finansinio mechanizmo ir EEE finansinio mechanizmo naudojimą. Visi mechanizmų lėšomis finansuojami projektai atitinka Lietuvos nacionalinius prioritetus ir atitinkamus susitarimus su Europos Sąjunga.

11 straipsnis

(Valdymo principai)

1. Šis SM visais aspektais įgyvendinamas pagal Norvegijos finansinio mechanizmo Taisykles ir procedūras bei vėlesnius jų pakeitimus.
2. Įgyvendindamos Norvegijos finansinį mechanizmą Šalys susitaria laikytis visiško skaidrumo ir atskaitomybės, taip pat gero valdymo, tvarios plėtros ir lyčių lygybės principų.

12 straipsnis

(Įsigaliojimas)

Šis SM įsigalioja jo pasirašymo dieną.

*****

Šis Susitarimo memorandumas pasirašomas dviem egzemplioriais anglų kalba.

Pasirašyta 2005 m. balandžio 14 d. Osle

Norvegijos Karalystės vardu

Lietuvos Respublikos vardu

**LIETUVOS VALDYMO STRUKTŪRA NORVEGIJOS FINANSINIAM MECHANIZMUI
ĮGYVENDINTI**

A. NACIONALINĖ KOORDINAVIMO INSTITUCIJA

Finansų ministerija yra Nacionalinė koordinavimo institucija. Nacionalinės koordinavimo institucijos funkcijas Finansų ministerijoje atliks Finansų ministerijos Europos Sąjungos programų valdymo departamentas. Nacionalinė koordinavimo institucija yra visiškai atsakinga už su Norvegijos finansiniu mechanizmu susijusios veiklos Lietuvoje valdymą kaip nurodyta šiame Susitarimo memorandume (SM) bei Taisyklėse ir procedūrose, priimtose Finansinio mechanizmo komiteto, įskaitant bendrą atsakomybę už lėšų naudojimą, finansinę kontrolę ir auditą. Visų pirma jos atsakomybei priklauso, bet jos neapriboja, šios funkcijos:

- užtikrinti, kad bus priimti projektų įgyvendinimui ir priežiūrai reikalingi nacionaliniai teisės aktai;
- pateikti Finansinių mechanizmų valdybai (FMV) projektų pasiūlymus kartu su pagrįsta nuomone;
- užtikrinti, kad turimos lėšos bus veiksmingai ir teisingai naudojamos;
- užtikrinti finansinę kontrolę, baigtines ir pakankamas audito sekas visose suinteresuotose institucijose;
- užtikrinti, kad Finansinių mechanizmų valdybai (toliau – FMV) bus reguliariai atsiskaitoma dėl pagal finansinius mechanizmus finansuojamų projektų įgyvendinimo, taip pat nedelsiant pranešama apie bet kokius netikslumus;
- organizuoti kasmetinius susitikimus su Norvegijos užsienio reikalų ministerija;
- prisiimti atsakomybę už neteisingai išmokėtų lėšų grąžinimą Norvegijos finansiniam mechanizmui;
- užtikrinti informacijos apie turimas lėšas sklaidą ir viešumą;
- 10 metų po projektų užbaigimo saugoti visus atitinkamus dokumentus, susijusius su pagal finansinius mechanizmus finansuojamais projektais.,

Tam tikros funkcijos priskiriamos Centrinei projektų valdymo agentūrai, kuri veikia kaip Norvegijos finansinio mechanizmo įgyvendinimo institucija. Centrinė projektų valdymo agentūra (CPVA) yra Finansų ministerijos įsteigta viešoji įstaiga. Įgyvendinančios institucijos pagrindinės funkcijos yra:

- skelbti konkursus ir priimti projektų paraiškas iš projektų teikėjų, tikrinti, ar gautos projektų paraiškos atitinka paraiškų teikimo tvarką, ir įvertinti jų techninę kokybę; teikti jas kartu su įvertinimo ataskaitomis Nacionalinei koordinavimo institucijai;
- prižiūrėti ir kontroliuoti projektų įgyvendinimą remiantis projekto įgyvendinimo susitarimais, sudarytais su projektų teikėjais, CPVA ir Nacionaline koordinavimo institucija, ir atlikti reikiamą kontrolę;
- tikrinti mokėjimų prašymus, gautus iš projekto teikėjų, ir pateiktų dokumentų autentiškumą bei teisingumą;
- patvirtinti (*angl. certify*) mokėjimų prašymus ir patvirtintus mokėjimų prašymus pateikti FMV;
- parengti Valstybės išdui prašymus apmokėti projekto išlaidas;
- pranešti Nacionalinei koordinavimo institucijai apie projektų įgyvendinimo pažangą;

- tikrinti, ar nėra netikslumų, ir pranešti apie juos Nacionalinei koordinavimo institucijai;
- 10 metų po projektų užbaigimo saugoti visus atitinkamus dokumentus, susijusius su pagal finansinius instrumentus finansuojamais projektais.

Išsamiau Nacionalinės koordinavimo institucijos ir CPVA funkcijos ir atsakomybė bus apibrėžtos atskirame susitarime.

Audito tvarka

Lietuvos Respublikos Valstybės kontrolė (aukščiausia audito institucija) dalyvauja ir turi teisę atlikti projektų auditą.

Nacionalinė koordinavimo institucija ir CPVA užtikrina, kad bus atliekamas nuolatinis projektų auditas ir pasirinktiniai patikrinimai, ir teikia ataskaitas FMV. Be to, Nacionalinė koordinavimo institucija teikia FMV visų savo, CPVA ar Lietuvos Respublikos Valstybės kontrolės atlikto projektų audito ar kitos veiklos, susijusios su Norvegijos finansiniu mechanizmu, ataskaitų kopijas.

Išmokų mokėjimo tvarka

Siekiant pagerinti veiksmų kokybę ir užtikrinti gerą verslo praktiką, finansinis valdymas bus atskirtas nuo kitų Nacionalinės koordinavimo institucijos funkcijų. Visų operacijų, susijusių su finansiniais sandoriais, valdymas pavedamas Finansų ministerijos Valstybės išdo departamentui.

Finansų ministerijos Valstybės išdo departamento atsako už:

- sąskaitos, kurioje yra Norvegijos mechanizmo lėšos, valdymą;
- CPVA parengtų prašymų apmokėti išlaidas patikrinimą;
- užtikrina, kad išmokos projekto teikėjams būtų išmokamos kiek įmanoma greičiau;
- 10 metų po projektų užbaigimo saugo visus atitinkamus dokumentus, susijusius su pagal finansinius instrumentus finansuojamais projektais.

CPVA bus atsakinga už mokėjimų prašymų tikrinimą ir patvirtinimą bei pateikimą FMV.

Lėšų išmokėjimo tvarka (žr. schemą Nr. 1). Projekto teikėjai/tarpininkai parengia mokėjimų prašymus ir juos pateikia CPVA. Kartu pateikiami visi reikalingi dokumentai. CPVA tikrina mokėjimų prašymus, tikrina pateiktų dokumentų autentiškumą ir teisingumą, tvirtina patvirtinamųjų dokumentų autentiškumą ir teisingumą, rengia prašymus dėl projekto išlaidų apmokėjimo ir teikia juos Valstybės išdui. Valstybės išdas tikrina prašymus dėl išlaidų apmokėjimo ir užtikrina, kad išmokos paramos teikėjams/tarpininkams būtų išmokamos kiek įmanoma greičiau. Po to, kai išmokos išmokėtos paramos teikėjams/tarpininkams, CPVA pateikia patvirtintus mokėjimų prašymus FVM.

FVM tikrins mokėjimų prašymus ir projekto pažangą kai to reikės. FVM gali nuspręsti priskirti šias funkcijas priežiūros agentui, kurio išlaidos bus išskaičiuotos iš grynosios paramos vertės, apibrėžtos Taisyklių ir Procedūrų 1.9 straipsnyje.

B. PAPILDOMOS ĮGYVENDINIMO STRUKTŪROS

Priežiūros komitetas

Nacionalinė koordinavimo institucija suformuoja vieną EEE ir Norvegijos finansinių mechanizmų priežiūros komitetą. Priežiūros komitetas yra Nacionalinės koordinavimo institucijos patariamasis organas projektų atrankos, valdymo ir priežiūros klausimais. Priežiūros komitetas:

- teikia rekomendacijas Nacionalinei koordinavimo institucijai dėl FMV teiktinų paraiškų;
- prižiūri, ar laikomasi Taisyklių ir procedūrų;
- tikrina padarytą pažangą ir finansines ataskaitas;
- tvirtina Nacionalinės koordinavimo institucijos parengtą metinę priežiūros ataskaitą.

Priežiūros komitetas sudaromas iš šių institucijų atstovų:

- Nacionalinės koordinavimo institucijos;
- CPVA;
- susijusių šakinių ministerijų;
- regioninių ir vietos valdžios;
- nevyriausybių organizacijų, įskaitant socialinius ir ekonominius partnerius;

Finansinių mechanizmų atstovai bus kviečiami dalyvauti stebėtojų teisėmis.

C. PARAIŠKŲ TEIKIMO TVARKA

Paraiškų teikimo tvarka (žr. schemą Nr. 2). Projektų paraiškos teikiamos CPVA, kuri, atlikusi pradinį patikrinimą, ar paraiškos atitinka paraiškų teikimo tvarką, ir nuodugniai įvertinusi jų techninę kokybę, nusiunčia paraiškas ir įvertinimo ataskaitą Nacionalinei koordinavimo institucijai. Nacionalinė koordinavimo institucija projektų paraiškas teikia Priežiūros komitetui.

Nacionalinė koordinavimo institucija, remdamasi Priežiūros komiteto rekomendacijomis ir būdama įsitikinusi, kad paraiška yra tinkamos formos, atitinka Norvegijos finansinio mechanizmo susitarimą ir prisideda prie bendro finansinių mechanizmų tikslo, nusiunčia paraišką kartu su pagrįsta nuomone FMV.

Paraišką patvirtinus, Nacionalinė koordinavimo institucija valstybės, paramos gavėjos, vardu su Norvegijos užsienio reikalų ministerija pasirašo paramos sutartį. Po to Nacionalinė koordinavimo institucija, siekdama užtikrinti, kad projektas būtų teisingai įgyvendinamas, pasirašo atskirą projekto įgyvendinimo sutartį su CPVA ir projekto teikėju.

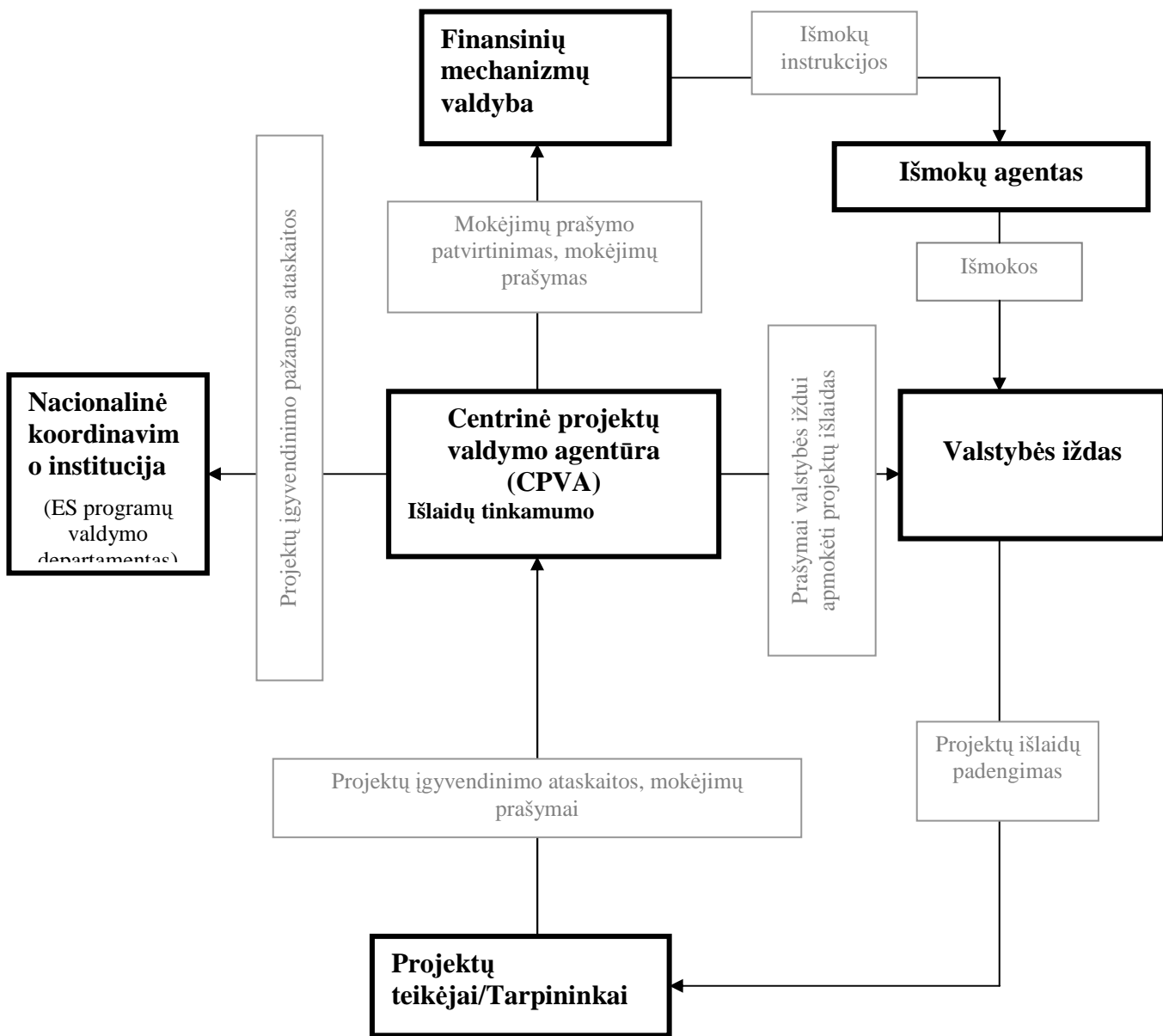
Pirkimai

Visi pirkimai vykdomi remiantis atitinkamais Lietuvos Respublikos įstatymais.

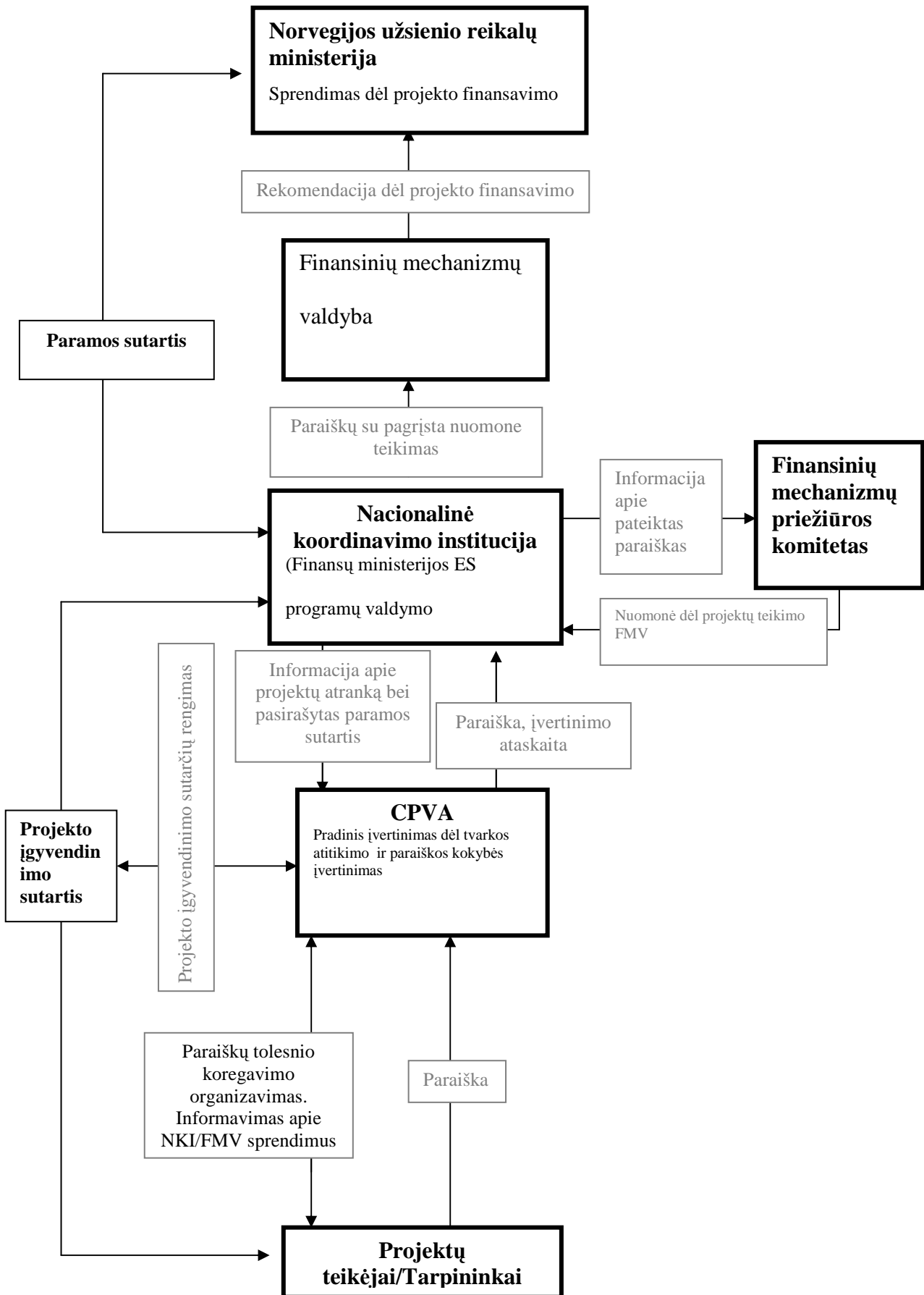
Kalba

Visas Norvegijos finansinio mechanizmo ir Lietuvos institucijų bendravimas vyksta anglų kalba. Dokumentų originalai lietuvių kalba Norvegijos finansiniam mechanizmui bus teikiami kartu su vertimu į anglų kalbą. Dokumentai, kurių nebūtina siųsti Norvegijos finansiniam mechanizmui, gali būti rengiami lietuvių kalba.

1 schema. Išmokos

2 schema. Projektų teikimas, vertinimas ir atranka

**SUSITARIMO MEMORANDUMO
7 STRAIPSNYJE NURODYTA PROGRAMAVIMO SISTEMA**

SM 6 straipsnyje minimų Prioritetinių sektorių rėmuose, išskirtinis dėmesys bus skiriamas žemiau nurodytoms intervencijos sritims. Norvegijos finansinis mechanizmas siekia sustiprinti dvišalius Lietuvos ir Norvegijos ryšius.

	PRIORITETINIAI SEKTORIAI	INTERVENCINĖS SRITYS
1.	Aplinkos, įskaitant žmogaus aplinką, apsauga, inter alia sumažinant taršą ir skatinant atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimą	<ul style="list-style-type: none"> • Ne intervencinė sritis 2004-2005 finansiniais metais. Išimtis taikoma specifinėms paramos formoms, apibrėžtomis SM C priede.
2.	Tvarios plėtros skatinimas gerinant išteklių naudojimą ir valdymą	<ul style="list-style-type: none"> • Jūros resursų darnaus valdymo ir priežiūros tobulinimas, inter alia diegiant naujas informacines technologijas
3.	Europos kultūros paveldo išsaugojimas, įskaitant viešąjį transportą, taip pat miestų atnaujinimas	<ul style="list-style-type: none"> • Kultūros paveldo išsaugojimas ir pritaikymas kultūros ir kitoms viešoms reikmėms, ypatingai išskiriant Lietuvos dvarus ir pilis taip pat ir kultūros paveldo restauratorių mokymus • Lietuvos medinės architektūros (istorinių kaimų, bažnyčių ir t.t.) restauracija ir pritaikymas kultūros ir kitoms reikmėms taip pat įtraukiant Lietuvos tradicinių amatų (stogdengių, dailidžių ir kt.) atgaivinimą ir mokymą
4.	Žmogiškųjų išteklių plėtra, inter alia skatinant švietimą ir mokymus, stiprinant vietos valdžios ir jos institucijų administracinių ir viešųjų paslaugų gebėjimus, taip pat skatinant tai įgyvendinti padedančius demokratinius procesus	<ul style="list-style-type: none"> • Mokymas ir profesinis rengimas, įskaitant Norvegijos kalbos studijas • Vietinės ir regioninės valdžios ir jos institucijų administracinių ir viešųjų paslaugų teikimo gebėjimų tobulinimas
5.	Sveikatos apsauga ir vaikų priežiūra	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Onkologinių susirgimų prevencijos, ankstyvosios diagnostikos gerinimas ir visaverčio gydymo užtikrinimas. ▪ Vaikų sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo ir kokybės gerinimas (ankstyvoji ligų diagnostika ir gydymas) bei sveikatos paslaugų kokybės kontrolės užtikrinimas. • Infekcinių ligų prevencija ir gydymas bei epidemiologinės priežiūros sistemos gerinimas. • Nepilnamečių justicinės sistemos gerinimas, gerinant nepilnamečių gyvenimo ir mokymo sąlygas pataisos institucijose, taip pat apmokant pareigūnus, dirbančius su nepilnamečiais • Nepilnamečių, grįžusių iš laisvės atėmimo įstaigų resocializacija • Vaikų globos namų renovacija ir personalo, dirbančio su vaikais globos namuose, apmokymas • Neformalus vaikų ir jaunimo švietimas, organizuojant moksleivių užklausinę veiklą ir užimtumą vasaros metu
6.	Akademiniai tyrimai	<ul style="list-style-type: none"> • Tiriamoji veikla visose Finansinio mechanizmo srityse
7.	Šengeno <i>acquis</i> įgyvendinimas ir nacionalinių Šengeno veiksmų planų rėmimas, taip pat teismų sistemos stiprinimas	<ul style="list-style-type: none"> • Teismų informacinės sistemos vystymas • Kova su tarptautiniu organizuotu nusikalstamumu, ypatingai išskiriant kovą su prekyba žmonėmis • Pareigūnų, dirbančių su nepilnamečių tardymu ir baudžiamuoju persekiojimu mokymai

8.	Aplinka, be kita ko, stiprinant administracinius gebėjimus įgyvendinti atitinkamą <i>acquis</i> ir investuoti į infrastruktūrą bei technologijas, pirmenybę teikiant miesto atliekų tvarkymui	<ul style="list-style-type: none"> • Ne intervencinė sritis 2004-2005 finansiniais metais.
9.	Regioninė politika ir bendradarbiavimas abipus sienos	<ul style="list-style-type: none"> • Patirties perdavimas ir bendradarbiavimo ryšių tarp vietinio, regioninio ir euroregioninio lygio partnerių Lietuvoje ir Norvegijoje stiprinimas
10.	Techninė pagalba, susisijusi su <i>acquis communautaire</i> įgyvendinimu	<ul style="list-style-type: none"> • Lietuvos ir Norvegijos institucijų bendradarbiavimo, susijusio su <i>acquis</i> įgyvendinimu, stiprinimas

C priedas

SUSITARIMO MEMORANDUMO 8 STRAIPSNYJE NURODYTOS KONKREČIOS PARAMOS FORMOS

Pagal Taisyklių ir Procedūrų 2.2.3 straipsnį individualius projektus ir programas gali papildyti konkrečios paramos formos (subsidijos ir parama rengti projektus). Pirmiausia bus parengtos šios specifinės paramos formos, kurios remiantis Taisyklių ir Procedūrų paraiškų procedūromis bus patvirtintos:

- subsidijos (*angl. Block grants*) nevyriausybinių organizacijų projektams, kurie atitiks remtinas sritis, nurodytas Supratimo memorandumo 6 str. ir B priede;
- subsidijos regioninės ir vietinės valdžios administraciniams gebėjimams stiprinti ir bendradarbiavimo ryšių tarp vietinio, regioninio ir euroregioninio lygio partnerių Lietuvoje ir Norvegijoje plėtojimui;
- subsidijos projektams, skirtiems stiprinti bendradarbiavimą, susijusį su *acquis* įgyvendinimu, tarp Lietuvos ir Norvegijos;
- subsidijos finansinių mechanizmų valdymui;
- parama projektams rengti (*angl. Seed money*).